

**INFRAȚIUNEA DE ÎNȘELĂCIUNE ÎN CODUL PENAL BELGIAN ȘI ÎN CODUL
PENAL DIN LUXEMBURG**

MIRELA CARMEN DOBRILĂ*

Abstract

The offence of deceit in the Belgian Criminal Code and the Criminal Code of Luxembourg

The presentation of regulations of the offence of deceit in the Belgian Criminal Code and in the Criminal Code of Luxembourg can contribute to development and improvement of our own provisions regarding the offence of deceit by combining elements of tradition in the Romanian Criminal Law with some solutions adopted by other systems.

Key words: *offence of deceit, Belgian Criminal Code, Criminal Code of Luxembourg*

Pe lângă valorificarea tradiției legislației penale române, Codul penal trebuie să fie racordat la curente de reglementare actuale ale unor sisteme juridice de referință, iar o analiză a acestora poate contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea reglementărilor proprii, prin îmbinarea unor elemente de tradiție din legislația penală română cu unele soluții adoptate de alte sisteme.

Această tehnică a fost avută în vedere de legiuitorul român în mod frecvent. În acest sens, Codul penal în vigoare, în valorificarea tradiției legislației noastre penale, a pornit de la prevederile Codului penal din 1936, multe dintre dispozițiile acestuia fiind menținute, cod care a avut două surse de inspirație principale - Codul penal italian și Codul penal din Transilvania (în esență, de inspirație austriacă).

---

* Asist. univ. drd., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, email: mirela.dobрила@uaic.ro;

Este necesar ca legiuitorul român să se preocupe constant de îmbunătățirea mijloacelor de combatere a infracțiunilor contra patrimoniului astfel încât legea penală în materia ocrotirii relațiilor patrimoniale să corespundă cerințelor de politică penală actuală¹.

Ca o consecință firească a importanței pe care o au relațiile sociale referitoare la patrimoniu pentru dezvoltarea societății și pentru stimularea interesului individului la progresul societății², toate legile moderne cuprind reglementări ample cu privire la faptele care aduc atingere patrimoniului. Prin analiza acestor reglementări legate de infracțiunile contra patrimoniului, și apoi, printr-o analiză a reglementării cu privire la infracțiunea de înșelăciune din diferite sisteme juridice de referință în dreptul penal, se va asigura corelarea eforturilor depuse în valorificarea tradiției legislației noastre penale cu racordarea la tendințele actuale ale dreptului penal european.

Titlul III din Partea specială a Codului penal în vigoare este consacrat incriminării faptelor îndreptate contra relațiilor patrimoniale, iar în noul Cod penal, Legea 286/2009, aceste infracțiuni sunt reglementate în Titlul II al Părții speciale, acordându-se prioritate incriminărilor referitoare la persoană și patrimoniu în raport cu cele privitoare la comunitate în ansamblul ei, soluție adoptată de unele Coduri penale europene, cum sunt Codul penal francez și penal spaniol³.

Spre deosebire de Codul penal român în vigoare, care cuprinde într-un singur titlu toate infracțiunile contra patrimoniului, această soluție nu este promovată în alte legislații străine. Soluția clasificării infracțiunilor contra patrimoniului în mai multe categorii este promovată și în codurile penale ale unor țări membre ale Uniunii Europene, cum este cazul Codului penal francez, italian, german sau spaniol.

---

¹ Dragu Crețu, *Ocrotirea penală a patrimoniului. Elemente de drept comparat*, International Conference on European Integration - Realities and Perspectives, Universitatea Danubius din Galați, vol. 1/ 2006, p. 96, text electronic disponibil la <http://proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1143>.

² Octavian Pop, *Opinii doctrinare și practică judiciară privind infracțiunea de înșelăciune*, Editura Mirton, Timișoara, 2003, p. 10.

³ Ilie Pascu, *Infracțiunile contra patrimoniului. Drept comparat*, Revista de drept penal nr. 1/2007, p. 146.

Cod penal belgian

Soluția actuală a legiuitorului român de a cuprinde într-un singur titlu toate infracțiunile contra patrimoniului nu este promovată nici de Codul penal belgian⁴, care incriminează faptele contra patrimoniului în Titlul IX, intitulat "Crime și delictе contra proprietății", și care este structurat pe trei capitole: astfel, Capitolul I este destinat pentru incriminarea infracțiunilor de furt, fiind prevăzute în mod separat dispoziții cu privire la furtul comis fără violență sau amenințări (Secțiunea I), la furtul comis prin violență sau amenințări (Secțiunea II) și la furtul de materiale nucleare (Secțiunea II bis), cu reglementări privind protecția fizică în acest domeniu (Capitolul I bis); în Capitolul II, numit „Fraudele”, sunt reglementate infracțiunile legate de starea de faliment (Secțiunea I), abuzul de încredere (Secțiunea II), infracțiunea de înșelăciune/escrocherie (Secțiunea III), infracțiuni cu privire la corupția privată (Secțiunea III bis), fraudă informatică (Secțiunea III bis), dispoziții cu privire la tănuirea bunurilor care provin din săvârșirea unei infracțiuni (Secțiunea IV), precum și alte fraude (Secțiunea V); în Capitolul III, numit „Distrugeri, degradări, prejudicii”, sunt prevăzute dispoziții cu privire la incendiere (Secțiunea I), distrugerea de construcții, mașini cu abur și aparate telegrafice (Secțiunea II), distrugerea sau degradarea de morminte, monumente, obiecte de artă, documente sau alte acte (Secțiunea III), distrugerea de produse, mărfuri sau alte bunuri mobile (Secțiunea IV), graffiti și distrugerea bunurilor imobile (Secțiunea IV bis), distrugerea și devastarea culturilor, plantelor, arborilor, produselor de altoire, cerealelor și furajelor, distrugerea instrumentelor pentru agricultură (Secțiunea V), distrugeri cu privire la animale (Secțiunea VI), distrugeri cu privire la garduri sau schimbarea semnelor de hotar (Secțiunea VIII), distrugeri și prejudicii cauzate prin inundații (Secțiunea IX).

În Belgia, infracțiunea de înșelăciune constă, conform art. 496 din Codul penal⁵ în fapta de a obține remiterea sau furnizarea anumitor

---

⁴ Cod penal belgian, cu modificările până la data de 13.07.2011, disponibil în format electronic la <http://www.droitbelge.be/codes.asp#pen>

⁵ Art. 496: "Quiconque, dans le but de s'approprier une chose appartenant à autrui, se sera fait remettre ou délivrer des fonds, meubles, obligations, quittances, décharges, soit en faisant usage de faux noms ou de fausses qualités, soit en employant des manœuvres frauduleuses pour persuader l'existence de fausses entreprises, d'un pouvoir ou d'un crédit

categorii de bunuri (*fonds, meubles, obligations, quittances, décharges*), cu scopul de a-și însuși bunurile care aparțin altei persoane, săvârșită fie prin utilizarea de nume false sau calități false, fie prin folosirea unor manopere frauduloase, pentru a convinge victima asupra existenței unei întreprinderi care în realitate nu există, pentru a convinge victima asupra existenței unor puteri sau a unui credit imaginar, sau pentru a face să se nască speranța unui succes sau teama de un accident sau producerea oricărui alt eveniment himeric, sau pentru a abuz în orice fel de încrederea sau credulitatea victimei. Astfel, înșelăciunea presupune folosirea unor cuvinte sau a unor propuneri atractive, care nu pot lăsa victima indiferentă, cu scopul de obține bani sau bunuri de la persoanele naive.

Codul penal din Luxemburg

Realizat după modelul legislației belgiene din 1867, Codul penal din Marele Ducat de Luxemburg⁶ nu promovează soluția legiitorului român de a cuprinde într-un singur titlu toate infracțiunile contra patrimoniului, ci incriminează faptele contra patrimoniului în Cartea a doua, în Titlul IX , intitulat “Crime și delikte contra proprietății”, și care este structurat pe trei capitole: Capitolul I este destinat pentru incriminarea infracțiunilor de furt, fiind prevăzute în mod separat dispoziții cu privire la furtul comis fără violență (Secțiunea I) și la furtul comis prin violență sau amenințări și la extorcare (Secțiunea II); în Capitolul II, numit „Fraudele”, sunt reglementate infracțiunile de bancrută (Secțiunea I), abuzul de încredere (Secțiunea II), infracțiunea de escrocherie și înșelăciune (Secțiunea III), tănuirea bunurilor care provin din săvârșirea unei infracțiuni (Secțiunea IV), spălarea banilor (Secțiunea V), precum și alte fraude (Secțiunea VI) și anumite infracțiuni în domeniul informatic (Secțiunea VII); în Capitolul III, numit „Distrugeri, degradări, prejudicii”, sunt prevăzute dispoziții cu privire la incendiere

---

imaginaire, pour faire naître l'espérance ou la crainte d'un succès, d'un accident ou de tout autre événement chimérique ou pour abuser autrement de la confiance ou de la crédulité, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de vingt-six euros à trois mille euros”

⁶ *Code Pénal en vigueur dans Le Grand-Duché De Luxembourg, annoté d'après la jurisprudence luxembourgeoise*, cu modificări până la 10 noiembrie 2010, disponibil la

http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/codes/code_penal/index.html?highlight=CODE%22PENAL;

(Secțiunea I), distrugerea de construcții, mașini cu abur și aparate telegrafice (Secțiunea II), distrugerea sau degradarea de morminte, monumente, obiecte de artă, documente sau alte acte (Secțiunea III), distrugerea de produse, mărfuri sau alte bunuri mobile (Secțiunea IV), distrugerea și devastarea culturilor, plantelor, arborilor, produselor de altoire, cerealelor și furajelor, distrugerea instrumentelor pentru agricultură (Secțiunea V), distrugerii cu privire la animale (Secțiunea VI), distrugerii cu privire la garduri sau schimbarea semnelor de hotar (Secțiunea VIII), distrugerii și prejudicii cauzate prin inundații (Secțiunea IX).

În Luxemburg, infracțiunea de înșelăciune constă, conform art. 496 din Codul penal⁷ în fapta celui care, cu scopul de a-și însuși bunurile care aparțin altei persoane, obține sau încearcă să obțină remiterea sau furnizarea anumitor categorii de fonduri, bunuri imobile, obligațiuni, chitanțe, săvârșită fie prin utilizarea de nume false sau calități false, fie prin folosirea unor manopere frauduloase, pentru a convinge victima asupra existenței unei întreprinderi care în realitate nu există, pentru a convinge victima asupra existenței unor puteri sau a unui credit imaginar, sau pentru a face să se nască speranța unui succes sau teama de un accident sau producerea oricărui alt eveniment himeric, sau pentru a abuza în orice fel de încrederea sau credulitatea victimei.

Se consideră că pentru existența infracțiunii de înșelăciune este suficientă utilizarea unei calități false, independent de folosirea altor manopere frauduloase. Dacă simpla minciună nu este suficientă pentru existența infracțiunii de înșelăciune, situația este diferită în cazul în care minciuna este însoțită de folosirea abuzivă a unei calități reale, iar un astfel de comportament constituie o manoperă frauduloasă deoarece este de natură să imprime declarațiilor mincinoase aparența de veridicitate, să ducă

---

⁷ Art. 496: "Quiconque, dans le but de s'approprier une chose appartenant à autrui, se sera fait remettre ou délivrer ou aura tenté de se faire remettre ou délivrer des fonds, meubles, obligations, quittances, décharges, soit en faisant usage de faux noms ou de fausses qualités, soit en employant des manoeuvres frauduleuses pour persuader l'existence de fausses entreprises, d'un pouvoir ou d'un crédit imaginaire, pour faire naître l'espérance ou la crainte d'un succès, d'un accident ou de tout autre événement chimérique, ou pour abuser autrement de la confiance ou de la crédulité, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de 251 euros à 3000 euros."

la obținerea încrederii victimei și să o determine să remită bunurile autorului faptei⁸, în mod similar cu cele reținute pentru infracțiunea de înșelăciune din Codul penal român.

Simplele afirmații mincinoase, prin ele însele și în absența unui fapt extern proiectat pentru a oferi forță și credit acestor afirmații, nu pot constitui manoperele frauduloase cerute ca element esențial de art. 496 C. pen., în absența folosirii unui nume sau calități false⁹, și aici, existând asemănări cu privire la interpretarea dată pentru infracțiunea de înșelăciune din Codul penal român.

Cu privire la faptele de escrocherie sau înșelăciune, în Secțiunea III, există dispoziții cu privire la incriminare faptei celui care face, cu bună știință, declarații false sau incomplete cu scopul de a obține sau de a menține o subvenție, alocație sau orice indemnizație de alt tip care ține, în întregime sau în parte, de stat, de o altă entitate juridică de drept public sau de o instituție internațională (art. 496-1), cu privire la fapta celui care obține, în aceste condiții, subvenția, indemnizația de finanțare sau alocația la care nu are dreptul sau are dreptul doar parțial, sau cu privire la folosirea în alte scopuri decât cele pentru care a fost inițial acordate (art. 492-2), fiind sancționat și cel care acceptă astfel de indemnizații, cunoscând că nu are dreptul la acestea (art. 492-3), precum și cel care face, cu bună știință, declarații false sau incomplete sau omite să comunice anumite informații, cu încălcarea unei obligații specifice în acest sens, cu scopul de a evita sau de a reduce contribuția legală la resursele bugetare ale unei instituții internaționale (art. 492-4).

Dispoziții similare cu cele prevăzute de art. 215 alin. (3) din Codul penal român referitoare la înșelăciunea în convenții pot fi găsite în Codul penal din Luxemburg în art. 498, care sancționează fapta celui care induce în eroare un cumpărător și îl înșeală cu privire la identitatea bunului vândut, livrând în mod fraudulos un alt bun decât obiectul asupra căruia s-a încheiat convenția, sau cu privire la originea mărfurilor vândute, fiind vândute bunuri aparent similare cu bunul pe care cumpărătorul a crezut că îl

---

⁸ *Code Pénal en vigueur dans Le Grand-Duché De Luxembourg, annoté d'après la jurisprudence luxembourgeoise, op. cit.*, Titlul IX, p. 11.

⁹ *Ibidem*.

achiziționează, dispozițiile acestui text fiind aplicabile atât pentru bunuri mobile cât și pentru bunuri imobile

Se consideră că fapta vânzătorului de a vinde o vacă, cu privire la care a susținut că este tânără și pe care cumpărătorul a crezut că o achiziționase ca atare, întrunește condițiile pentru existența infracțiunii de înșelăciune din art. 498, cu privire la calitățile esențiale pe care bunul ar trebui să le aibă în mintea cumpărătorului, în cazul în care se stabilește faptul că vânzătorul a acționat cu rea-credință și știa că declarația dată de el cumpărătorului nu corespunde adevărului¹⁰.

Art. 498 din Codul penal din Luxemburg prevede două categorii distincte de înșelăciune, una în ceea ce privește identitatea bunurilor și una cu privire la natura sau originea lucrurilor vândute. Astfel, este incriminată înșelăciunea cu privire la identitatea lucrului vândut intervenită cu ocazia executării unui contract, în măsura în care vânzătorul livrează către cumpărător în mod fraudulos altceva decât bunul asupra căruia părțile s-au înțeles. Rezultă că nu se poate reține această infracțiune în cazul vânzării unui automobil folosit dacă cumpărătorul a cumpărat bunul pe baza afirmațiilor mincinoase ale cumpărătorului cu privire la calitățile esențiale ale mașinii, afirmații care depășesc cu mult cadrul *dolus bonus*, deoarece înșelăciunea a intervenit cu ocazia încheierii contractului, și nu cu ocazia executării acesteia; în acest caz, se poate reține înșelăciunea cu privire la natura sau originea lucrurilor vândute deoarece termenul de natură a bunului vândut vizează nu numai înșelăciunea cu privire la substanța lucrului, ci și înșelăciunea cu privire la calitățile esențiale ale acestuia, din moment ce fraudă este la fel de gravă în cazul în care bunul își pierde calitățile esențiale ca în cazul în care bunul nu este propriu pentru utilizarea avută în vedere de cumpărător¹¹.

Informațiile false, date în mod dolosiv de către vânzător cu privire la vechimea și starea de uzură a motorului unei mașini folosite, cu scopul de a determina un cumpărător amator să achiziționeze mașina respectivă, se

---

¹⁰ *Idem*, p. 12.

¹¹ *Ibidem*.

referă la calitățile esențiale ale mașinii vândute și constituie, conform art. 498, înșelăciune cu privire la natura lucrului vândut¹².

Dispoziții similare cu cele privind infracțiunea de înșelăciune la măsurătoare incriminată de Codul penal român, se găsesc în Codul penal din Luxemburg în art. 499, care incriminează fapta vânzătorului care, prin manopere frauduloase, induce în eroare pe cumpărător cu privire la cantitatea bunurilor vândute.

Concluzii

Valorificarea elementelor de tradiție din legislația penală română concomitent cu luarea în considerare a evoluțiilor intervenite în alte sisteme va permite realizarea unor reglementări racordate la tendințele actuale ale dreptului penal european.

Prezentarea dispozițiilor din Codul penal belgian și din Codul penal din Luxemburg, referitoare la infracțiunea de înșelăciune, poate contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea reglementărilor proprii, prin îmbinarea unor elemente de tradiție din legislația penală română cu unele soluții adoptate de alte sisteme.

---

¹² *Idem*, p. 13.